

Termékfeldolgozás I. (BSc)

Zöldségkonzervek gyártása

**Összeállította:
Dr. Simon László
Nyíregyházi Főiskola**

Zöldségkonzervek

Natúr zöldségkonzervek: egész vagy darabolt (szeletelt, csíkozott, kockázott vagy pépesített) zöldségből gyártják. Egy részüket (pl. a zöldborsókonzervet) só, só és cukrot tartalmazó felöntőlével gyártják, más részüket (pl. a spenótpürét) felöntőlé nélkül sterilizik.

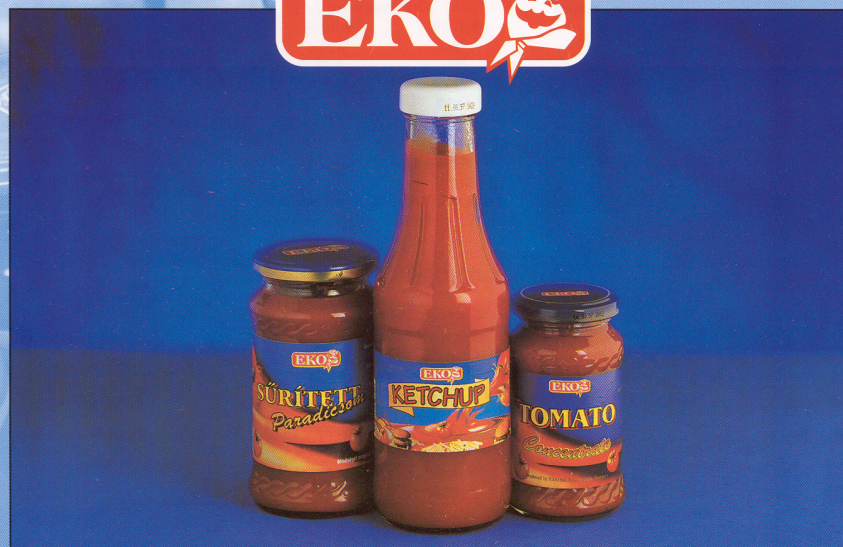
Natúr zöldségkonzervek

Zöldségkonzervek

Paradicsomból gyártott termékek: egész paradicsomból (hámozott és hámozatlan paradicsom), vagy paradicsomléből (natúr, ízesített, sűrített termékek) készülnek. A készítményeket pasztörözéssel (pH-juk 4,2-4,5), vagy sóval és más tartósítószerekkel (38-40 %-os sűrítmény esetén) kombinálva konzerválják.

NATURLECSÓ

SÚRÍTETT PARADICSOM

Paradicsomból készült termékek

Zöldségkonzervek

Savanyúságok: zöldségből vagy gyümölcsből készülhetnek, felöntőlevük általában ecetet (ecetsavat), sót, cukrot, fűszereket, fűszerkivonatokat tartalmaz, pasztörözéssel tartósítottak. Egyféle vagy többféle (pl. vegyes savanyúság) alapanyagból készülhetnek. Felöntőlevükhöz növényi olajat (pl. napraforgóolajat) is adagolhatunk, így készülnek a ***marinádok***.

Savanyúságok

Savanyúságok

Savanyúságok

Biosavanyúságok

Marinád

Patisszon

A patisszon különleges, diszkosz alakú, széleinél karéjos, sárgás-fehér, vagy zöldessárga tökféle, amit egészben vagy darabolva, fűszerezett, ecetes-sós felöntőlével feltöltve, hőkezeléssel tartósítunk.

Patisszon, egész: az apró, 30–70 mm átmérőjű patisszonokat tartalmazza felöntőlében.

Patisszon, darabolt: a nagyobb átmérőjű patisszonokat 40–60 mm-es darabokra vágva tartalmazza felöntőlében.

Csomagolási egység: 800 ml üveg.

Vágott vegyes savanyúság

Vágott vegyes savanyúság

Több aprított zöldségféle keverékéből áll, amit ecetes-sós-fűszeres felöntőlel, hőkezeléssel tartósítunk. A terméknek legalább négyféle zöldségfélét kell tartalmaznia. Aprításuk: szelet, csík, vagy kocka.

Zöldségfélék: uborka, fehércaposzta, étkezési paprika, zöld paradicsom, vöröshagyma, továbbá sárgarépa, cékla, zöld dinnye.

Fűszerek: szegfűbors, babérlevél, feketebors.

Csomagolási egység: 800 ml üveg, 5/1–5/2 üveg.

Zöldségkonzervek

Előételek (zakuszkák): ide tartoznak azok a kockázott, szeletelt, csíkra vágott, ízesített, olajban sütött vagy gőzben párolt zöldségek, illetve zöldség keverékek, melyeket ízesített olajos paradicsommártással töltenek fel és sterilizálnak.

Zöldségkonzervek

Ételízesítők: jellemző, harmonikus ízű és illatú fűszerkeverékek vagy fűszerezett növényi, esetleg részben állati eredetű termékek, termék hidrolizátumok. Állományuk szerint különböző sűrűségű folyadékok, pépes vagy szilárd halmazállapotú készítmények. Folyadék halmazállapotúak a *borok, ecetek, fűszer kivonatok, pasztaszerűek* a *krémek, mártások, mustárok, majonézek, paradicsom-alapú ételízesítők* (ketchup, pizza krém), *paprikakészítmények* (píritamin, "piros arany", paprikapüré), *tormakészítmények, saláta ízesítők* (ún. dressingek). Szilárd halmazállapotúak a *fűszerek* és azok őrleményei.

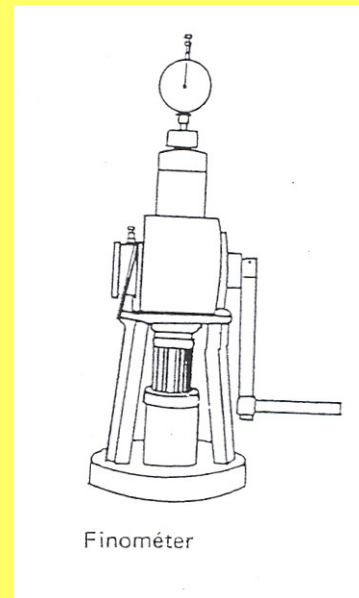
Natúr zöldségkonzervek gyártása

Hőkezelt zöldborsókonzerv cukros-sós felöntőlében

A tartósítóipar egyik legfontosabb terméke. Nyersanyaga a zsenge, nagy cukortartalmú, gépi betakarításra alkalmas zöldborsó. A borsót szedés után 2 órán belül fel kell dolgozni, mert könnyen befülled, romlik és öregszik. Minőségi átvétele finométer fok alapján történik.

Minőségi osztályok:

- 45 °F alatt → *kiváló*
- 46 - 55 °F → *I. osztályú*
- 56 - 65 °F → *II. osztályú*
- 66 °F felett → *osztályon kívüli.*

Termék fogadása

A csépelte borsószemet konténer ládákban vagy billenő platós teherautón szállítják a feldolgozás helyére, ahol fogadógaratokba öntik.

Fogadógarat

Válogató szalag

Ha szennyezettebb a nyersanyag, a szemet még szárazon célszerű légszelektoron átvezetni vagy kézzel átválogatni.

2004 7 23

Dobmosók

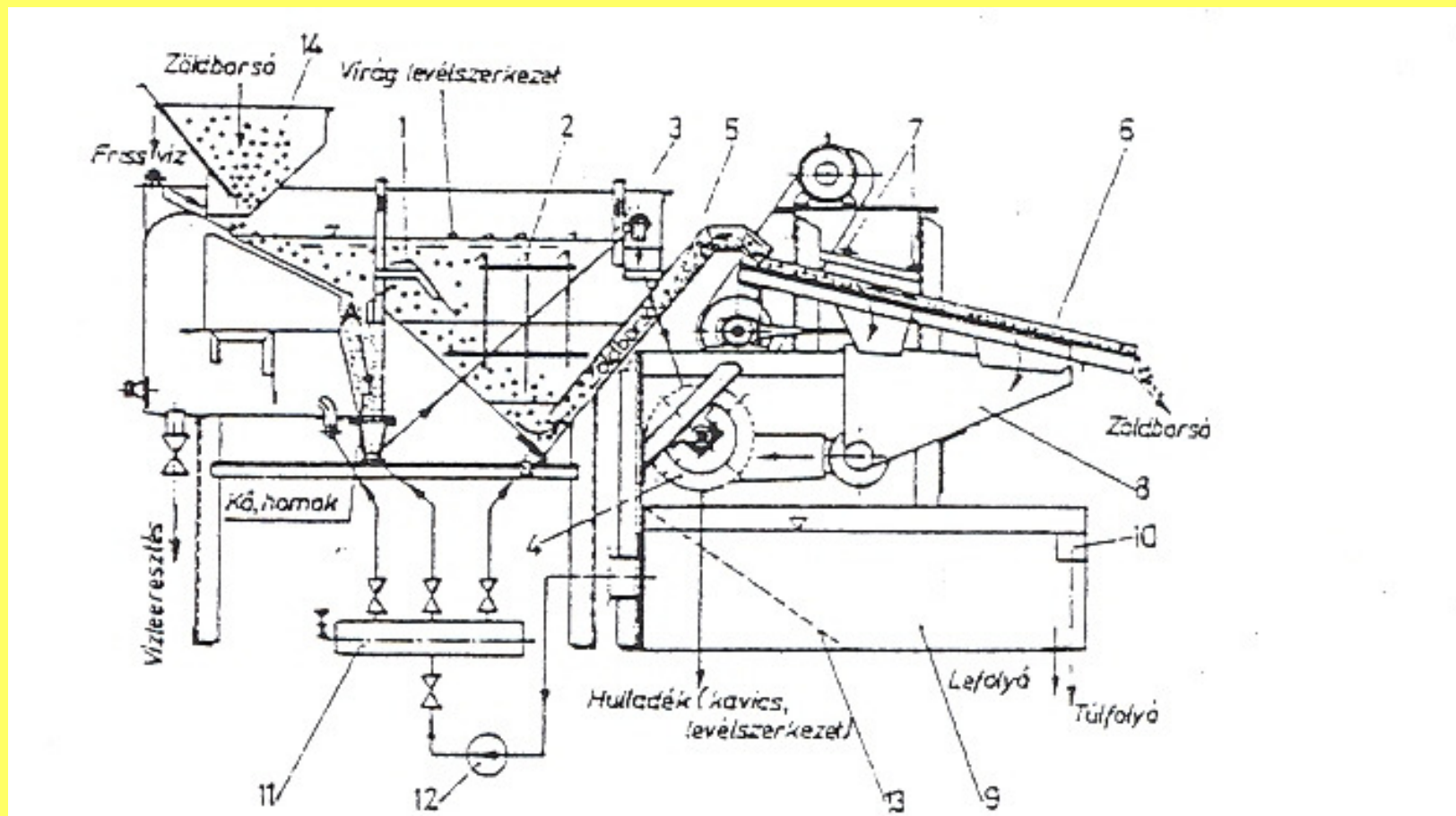

Flotációs mosás

A mosás flotációs mosóban történik, melyet zuhanyozó öblítés követ.

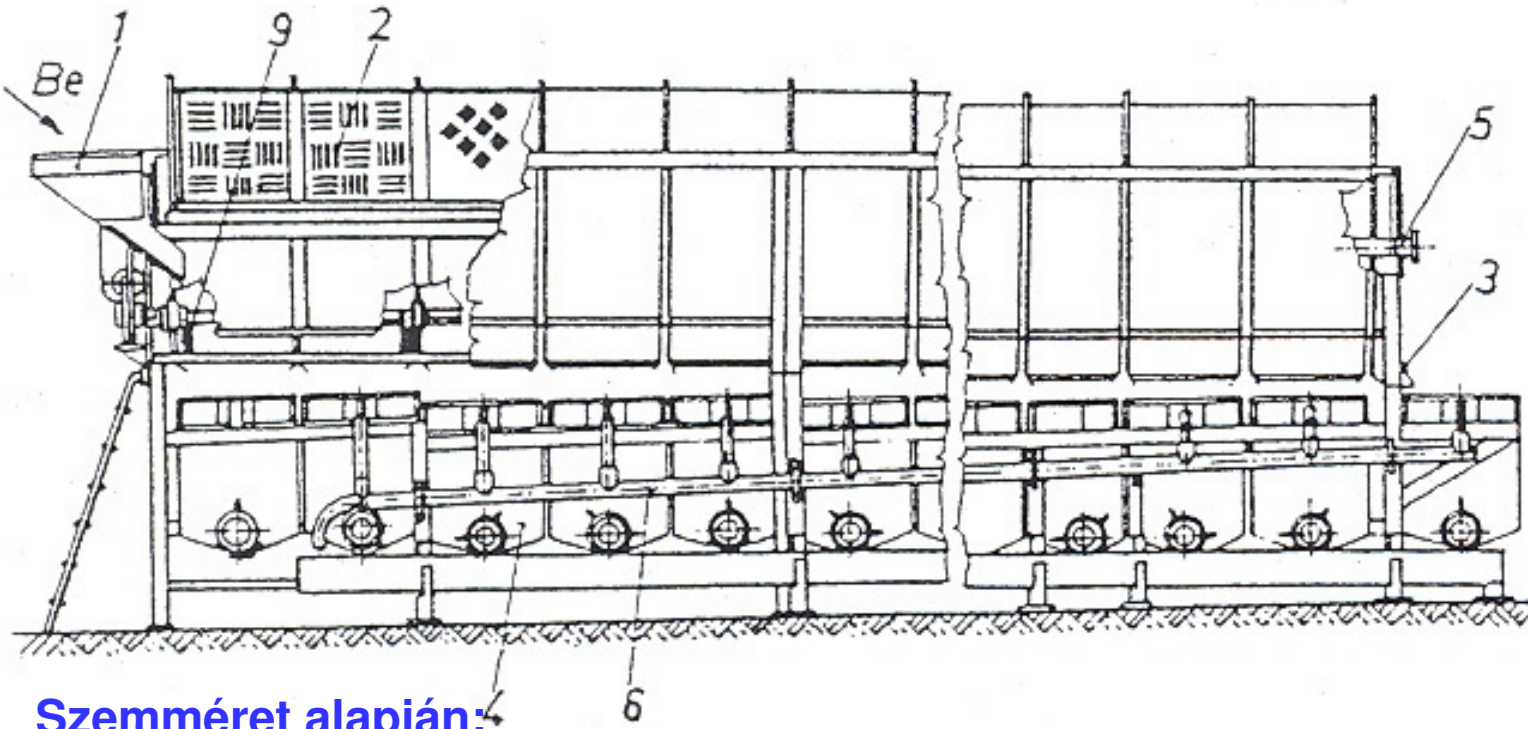

Flotációs mosó

Flotációs mosó

Az idegen anyagot, szennyeződésekkel léha szemeket sűrűségkülönbség alapján választja szét a zöldborsószemtől. A borsószemnél nehezebb kő és rögdarabok kiülepednek, könnyebb levél és héjrészek felúsznak, a tisztított szemek a torlasztó lemezeknek ütközve ülepednek ki.

Szemméret alapján:

7,5 mm-ig →

7,5 - 8,5 mm →

8,5 - 9,5 mm →

9,5 - 11,0 mm →

10 mm vagy 11 mm felett:

különleges

zsenge

csemege

finom

leves.

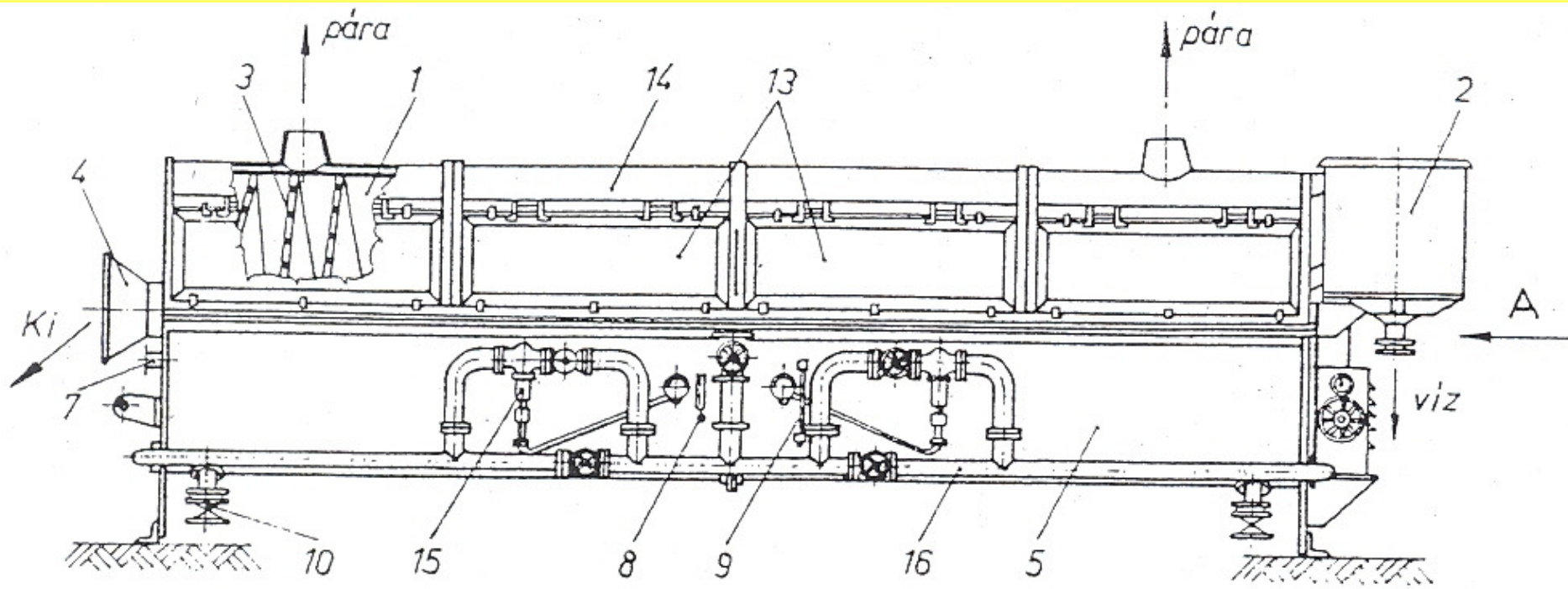
Forgódobos osztályozó

A nagyság szerint 6 frakcióra különítik el a szemeket nagyság szerint.

Előfőző

Zöldborsókonzerv gyártása

Előfőzés

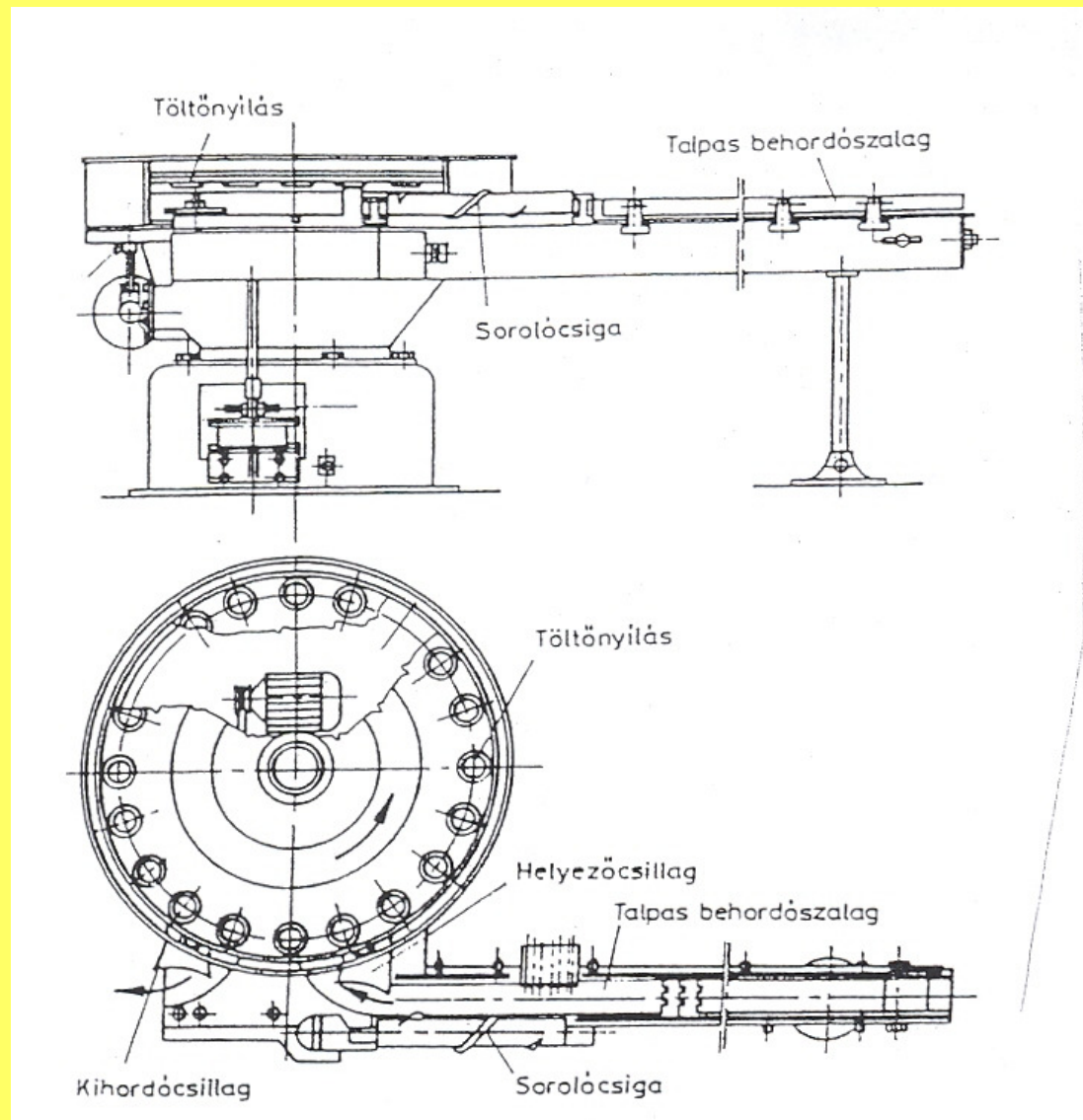
A szemgyűjtő tartályokból borsószivattyú szállítja egy vízleválasztón át a terméket az előfőzőbe. A dob, csigás vagy serleges előfőzőben az előfőzés zsengetés szerint 85-95 °C-on, 3-7 percig tart.

Válogatás

Rotációs körtöltő asztal

Rotációs körtöltőgép

Levezés

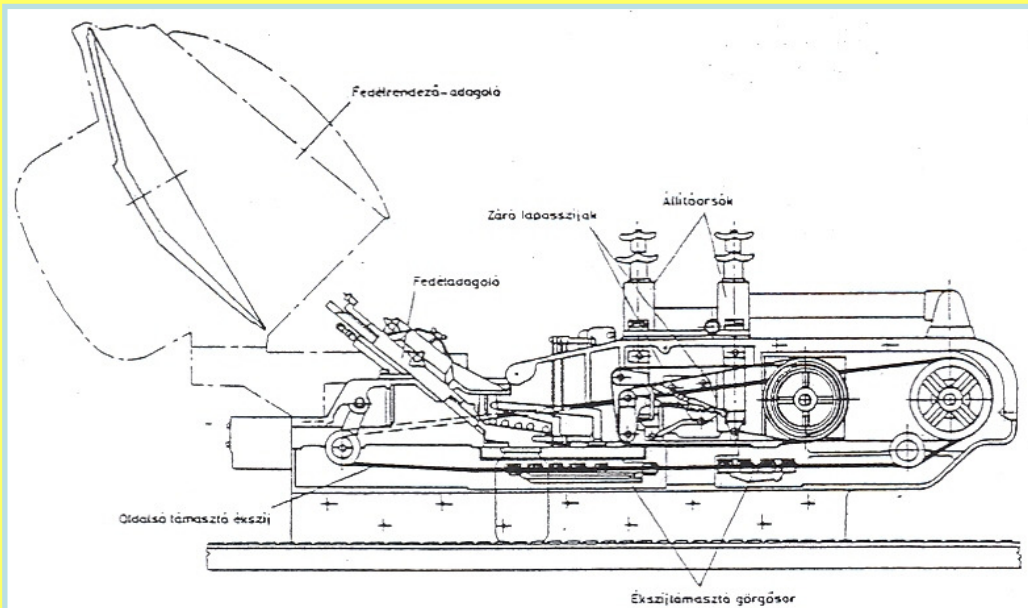
A felöntőlé sós (2 %) vagy sós-cukros (zsenge borsónál 1-2 %, érettebbnél 3 % répacukor).

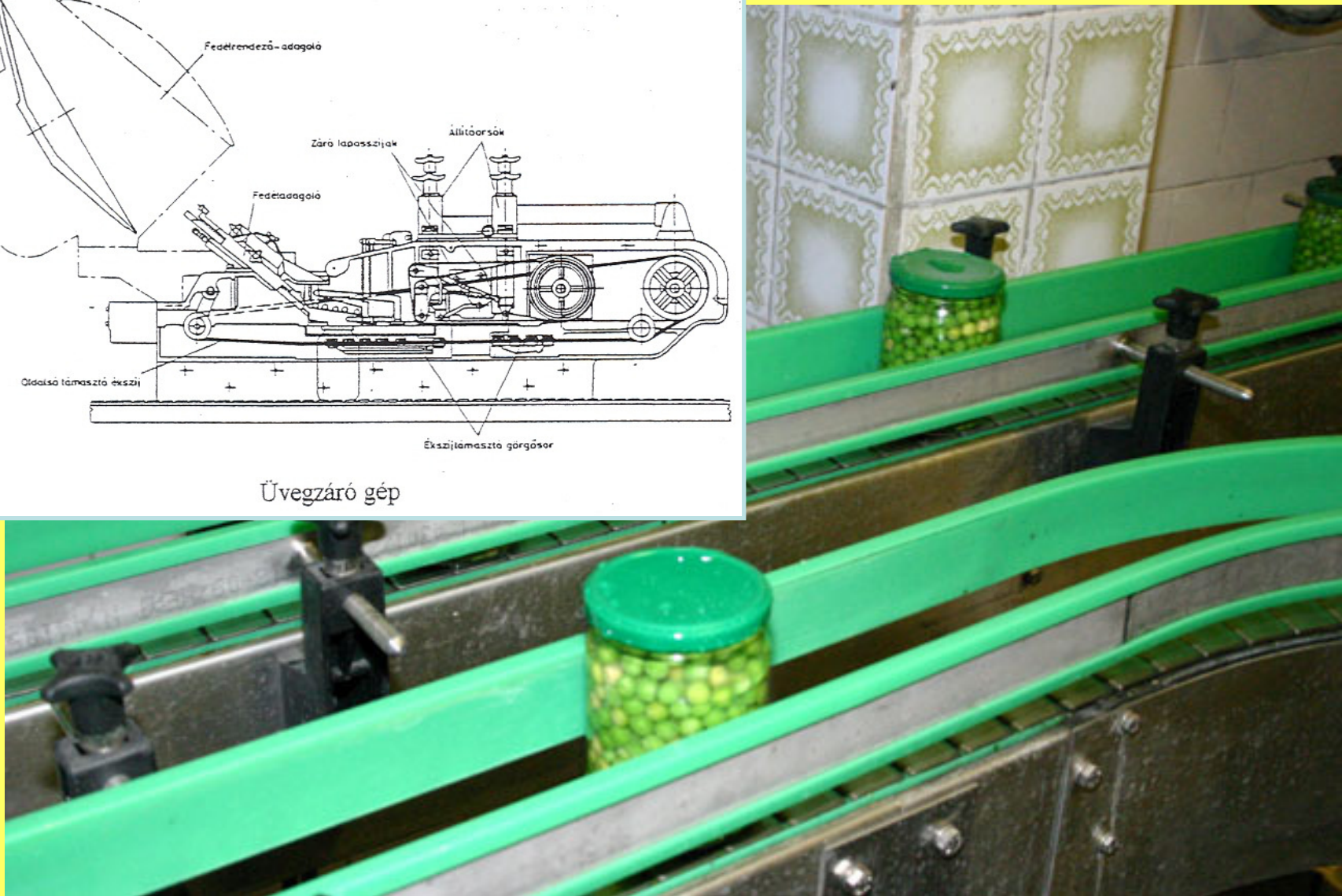
Levezés

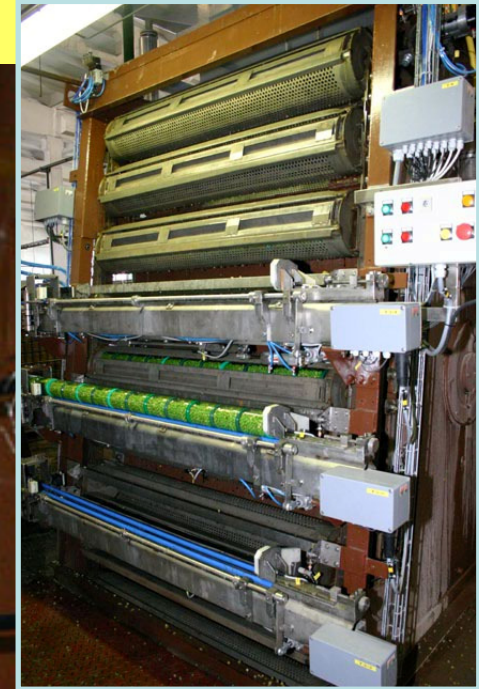
Levezés

Üvegzáró gép

Zárás

Hőkezelés

Sterilezés 118-120 °C-on osztott hidrosztatikus
sterilezőben vagy forgódobos autoklávban

Natúr zöldségkonzervek gyártása

Hőkezelt csemegekukorica konzerv

A sárga vagy fehér színű kukoricát tejes érésben takarítják be. A korai fajták csöve min. 10 cm, a közepes, a közepes, késői érésű fajtáké min. 16 cm hosszú legyen. A fedőlevéllel és bajusszal szedett kukoricát ömlesztve szállítják. Fontos a gyors feldolgozás, mert a cukor gyorsan keményítővé alakul. A csemegekukorica másodvetésben is termeszthető.

Csemegekukorica fogadása

A
csemegekukorica
fogadása

Fogadógarat

Előkészítő gépsor

Válogatószalagon kiválogatjuk a hibás, beteg csöveket, a csövek hegyét speciális vágógéppel eltávolítjuk

Csuhé eltávolítás (fosztás)

Gumihengeres fosztógépen a szárcsatlakozást és a háncsleveleket 37
eltávolítjuk

Fosztás, válogatás

Fosztás,
válogatás

Válogatás

Csuhé
eltávolítás

Feladás
véglevágáshoz

Mosás véglevágás előtt

Véglevágás

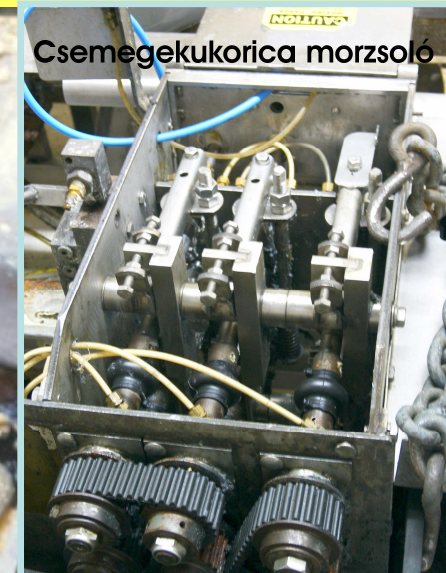
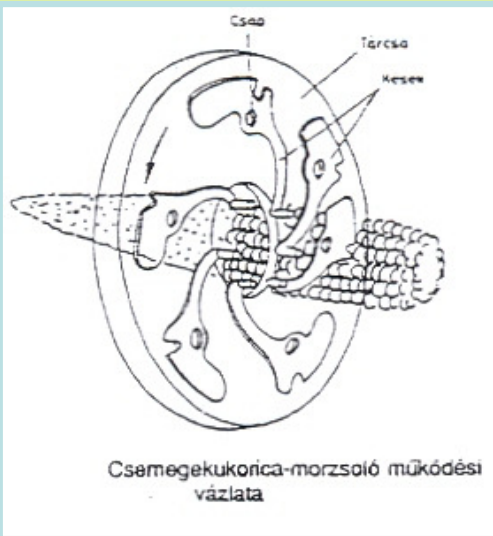

Morzsolókhöz

Morzsolóba

Csemege kukorica magozó

Kukoricamorzsoló (magozó)

(6 forgó, blendeszerű kés) a szemeket kb. magasságuk 2/3-ig levágja.

Flotációs mosó

A kukoricát speciális flotációs mosóban mossák és tisztítják.

Flotációs mosó

Flotációs mosó

Törmelékleválasztás

Válogatás töltés előtt

Dobozfeladás

Töltés

A felöntőlé 3 % só, 3 % cukor összetételű.

Csemegekukorica sterilizálás (OHS)

Zárás (vákuumzárás) után min. 118 °C-on (pH=6) sterilizünk. Lényeges a gyors hűtés 20-24 °C alá megakadályozandó a savanyító mikroba elszaporodását.

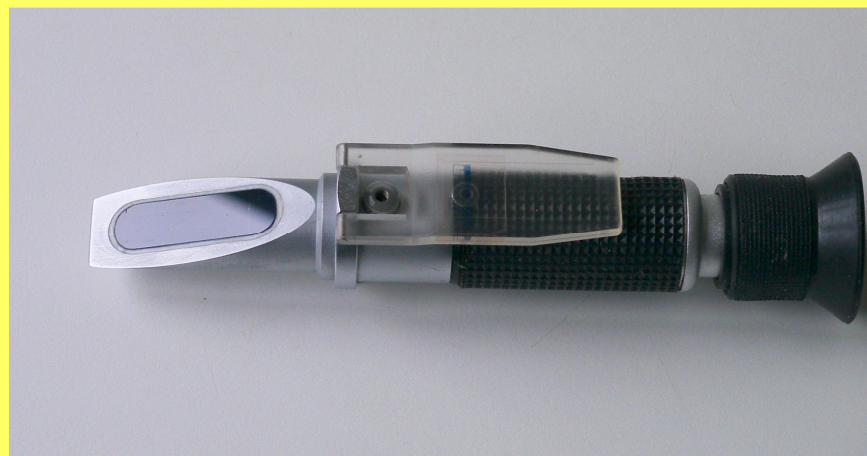
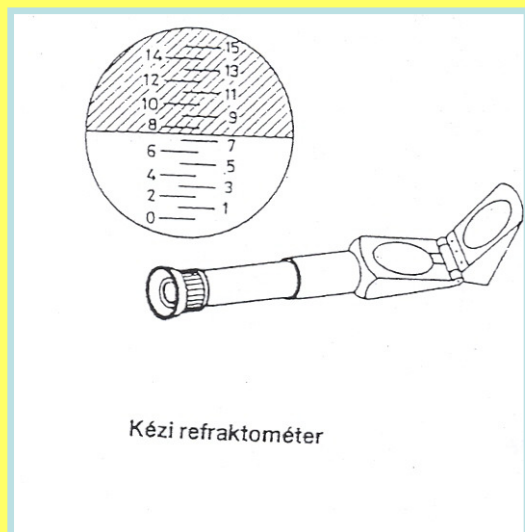

Csemegekukorica sterilizálás (OHS)

Paradicsomból készült termékek gyártása

Sűrített paradicsom

Az egyik legnagyobb mennyiségben feldolgozott mezőgazdasági termék. Száranyag-tartalma **min. 5 refrakció %-os** legyen, a bogyó ne legyen túlrett. Szín, penészfonal szám alapján is történhet a minőségi átvétel.

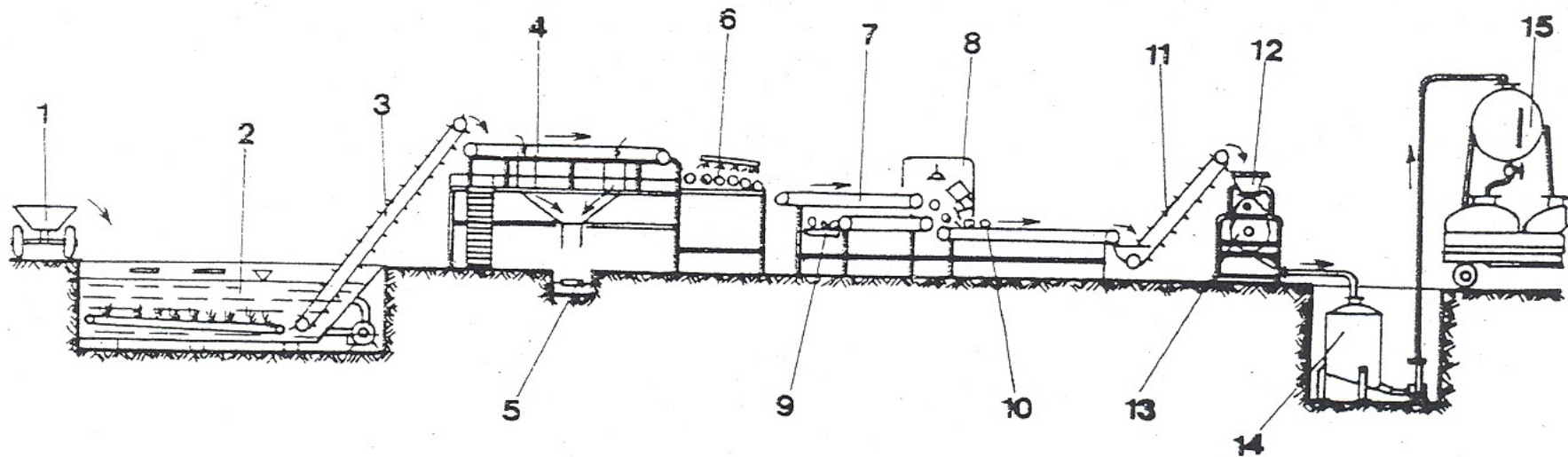
Sűrített paradicsom

A konténerben, tartályládában beérkező paradicsomot áztatják. Az előmosás úsztatóvályús szállítással történik. Görgős válogatószalagon kézzel kiválogatják a romló, hibás egyedeket, idegen anyagokat. Légbefúvósos vagy dobmosóval a paradicsomot megmossák. A paradicsomot fogas zúzóval zúzzák. A csöves előmelegítőn áthaladt zúzalékot magozó passzírozón bocsátják át. A passzírozás hidegen (50-60 °C, jobb szín, illat), melegen (80-92 °C, jobb kihozatal, mikroba- és enzimgátlás) történhet két vagy három fokozatú passzírozóban 1,2-0,8-0,4 mm átmérőjű szitabetéteken. Az ún. *hot brake* eljárásnál már a zúzás pillanatában 90-100 °C-ra melegítik a bogyókat, zúzzák, majd a forró zúzalék egy részét visszavezetik a zúzóba, és ezzel melegítik fel a hideg bogyókat. Az 5,6-6 refr. %-os paradicsomlevet bepárlással sűrítik légritkított térben 100 °C alatt. A sűrítés mértékétől függően az alábbi termékek készülhetnek:

9-10 refr %, sót nem tartalmaz, palackokba, aszeptikus papírdobozba töltik,

35-40 refr. % aszeptikus zsákba töltik, sót nem tartalmaz.

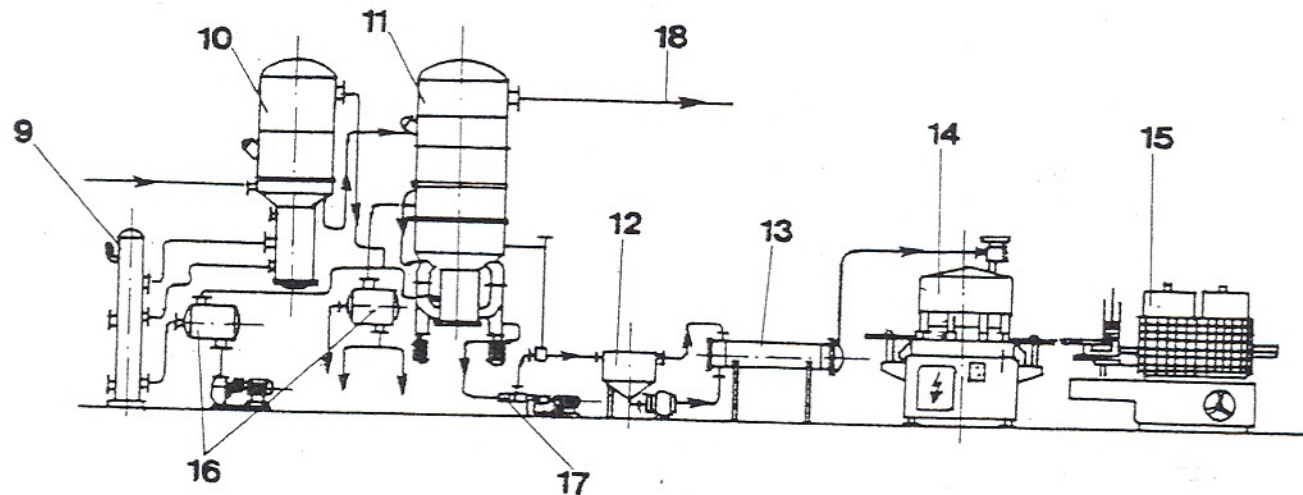
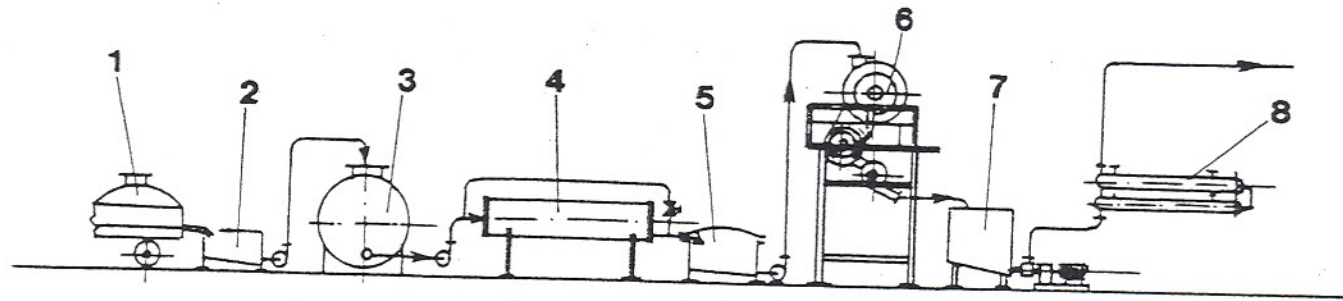
A sűrített paradicsom hőkezelése 95-98 °C-on történik.

Előfeldolgozó állomás paradicsomzúzat készítéséhez

1. billenőtartályos pótkocsi; 2. aknába helyezett mosóberendezés; 3. kihordószalag;
4. válogatószalag; 5. hulladékkelhordó szalag; 6. görgős mosó; 7. rendezőszalag;
8. szín szerinti osztályozó berendezés; 9. zöld és sárga bogyók elhordó-szalagja;
10. piros bogyók továbbító-szalagja; 11. elevátor; 12. paradicsom-roppantó (-zúzó);
13. durva fokozatú áttörőgép; 14. zúzat-tartály; 15. tartály a teherkocsikon lévő szállítótartályok töltésére.

Átvétel, előfeldolgozás

Gyártóvonal paradicsomsüritmény készítéséhez. 1. szállítótartály; 2. lefejtő-tartály; 3. fogadótartály; 4. zúzatelőmelegítő; 5. tartály a meleg zúzat részére; 6. passzirozó-állomás (3 fokozattal); 7. tartály a passzirozott lé részére; 8. előmelegítő; 9. gőztelítő a bepárlóhoz; 10. a bepárló első fokozata; 11. a bepárló 2. és 3. fokozata; 12. tartály a süritmény részére; 13. püré-sterilizáló; 14. töltőgép; 15. zárógép; 16. kondenzvíz-gyűjtő tartályok; 17. párák elvezetése a gőz-oldali utolsó fokozatból a kondenzátorhoz.

Savanyúságok gyártása

Csemegeuborka konzerv: hőkezeléssel tartósított savanyúság, idegen kémiai anyagokat csak az íz kialakítása érdekében adnak a készítményekhez. Friss, egészséges, meghatározott méretű, osztályozott uborkából készül.

Az alábbi osztályokat különböztetjük meg:

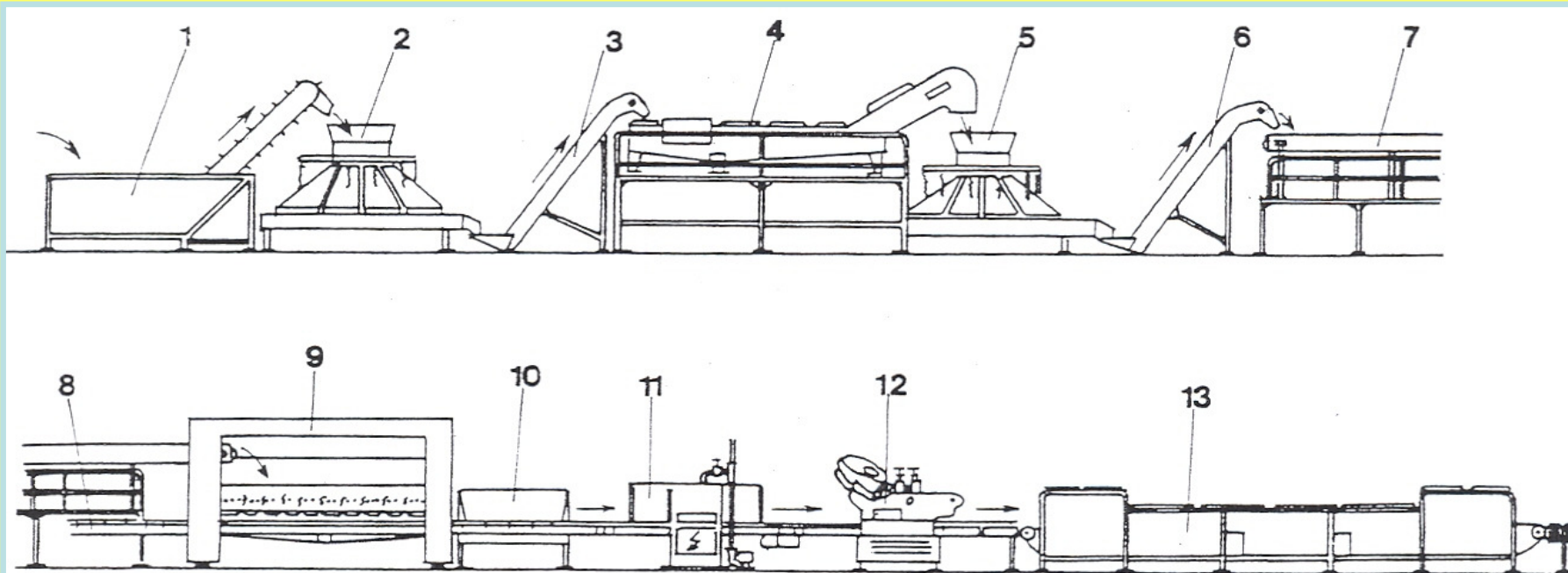
Hosszúság: 3 cm,		<i>cornison,</i>
hosszúság: 3-6 cm,	átmérő: 2 cm,	<i>különleges,</i>
hosszúság: 6-9 cm,	átmérő: 3 cm,	<i>apró,</i>
hosszúság: 9-12 cm,	átmérő: 3,5 cm,	<i>közepes,</i>
hosszúság: 12-15 cm,	átmérő: 4,5 cm	<i>méreten felüli</i>
hosszúság: 15-18 cm,	átmérő: a hosszúság 1/3-a	<i>saláta.</i>

Átvétel, osztályozás

Csemegeuborka konzerv

Áztatásos frissítés után kefés mosóval mossuk az uborkát. Két melegvizes forgódobos kefés mosót kapcsolnak sorba. Zuhanyozó öblítés után a válogatószalagon kiválogatják a hibás, torz egyedeket, szár és virágrészeket, idegen anyagokat. A töltés kézzel vagy vibrációs töltőgéppel történik. Az uborka betöltése előtt a felöntőlével adagoljuk a fűszereket, vagy fűszerkivonatokat. A felöntőlé 2-3 % ecetsavat, 3,5 % cukrot, 2,5 % sót tartalmaz. Melegen 85-90 °C-on töltünk, gőzinjektálással vákuumot létesítünk. Zárás után alagútpasztörben 85 °C-on történik a hőkezelés.

Gyártóvonal csemegeuborka-konzerv gyártásához

1. előmosó; 2. kefés mosógép; 3. felhordó; 4. meleg vizes mosógép; 5. kefés mosógép;
 6. felhordó; 7. válogatószalag; 8. üvegfeładás; 9. vibrációs töltőgép; 10. asztal a töltő-
 tömeg kiegyenlítésére; 11. keverőberendezés; 12. gőzinjektálással létesített vákuum
 mellett működő zárogép; 13. alagútpasztöröző.

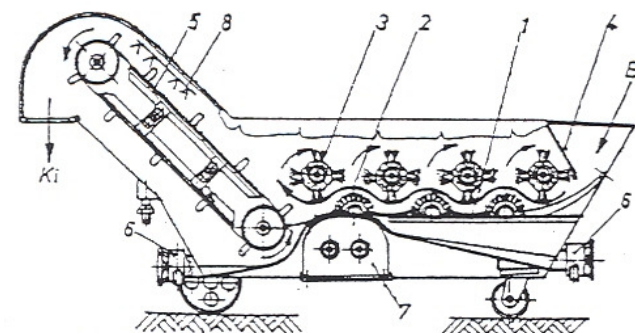
Áztatás

Mosás

Mosás

Kefés mosógép

1. álfenék
2. álló kefesor
3. forgó kefék
4. garat
5. kihordószalag
6. leeresztőselepek
7. hajtómű
8. zuhanysor

Kefés mosó

Vibrációs töltő

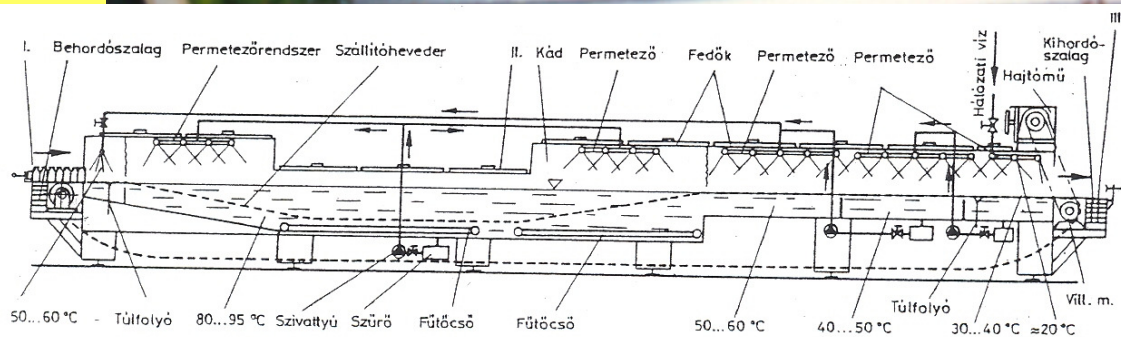
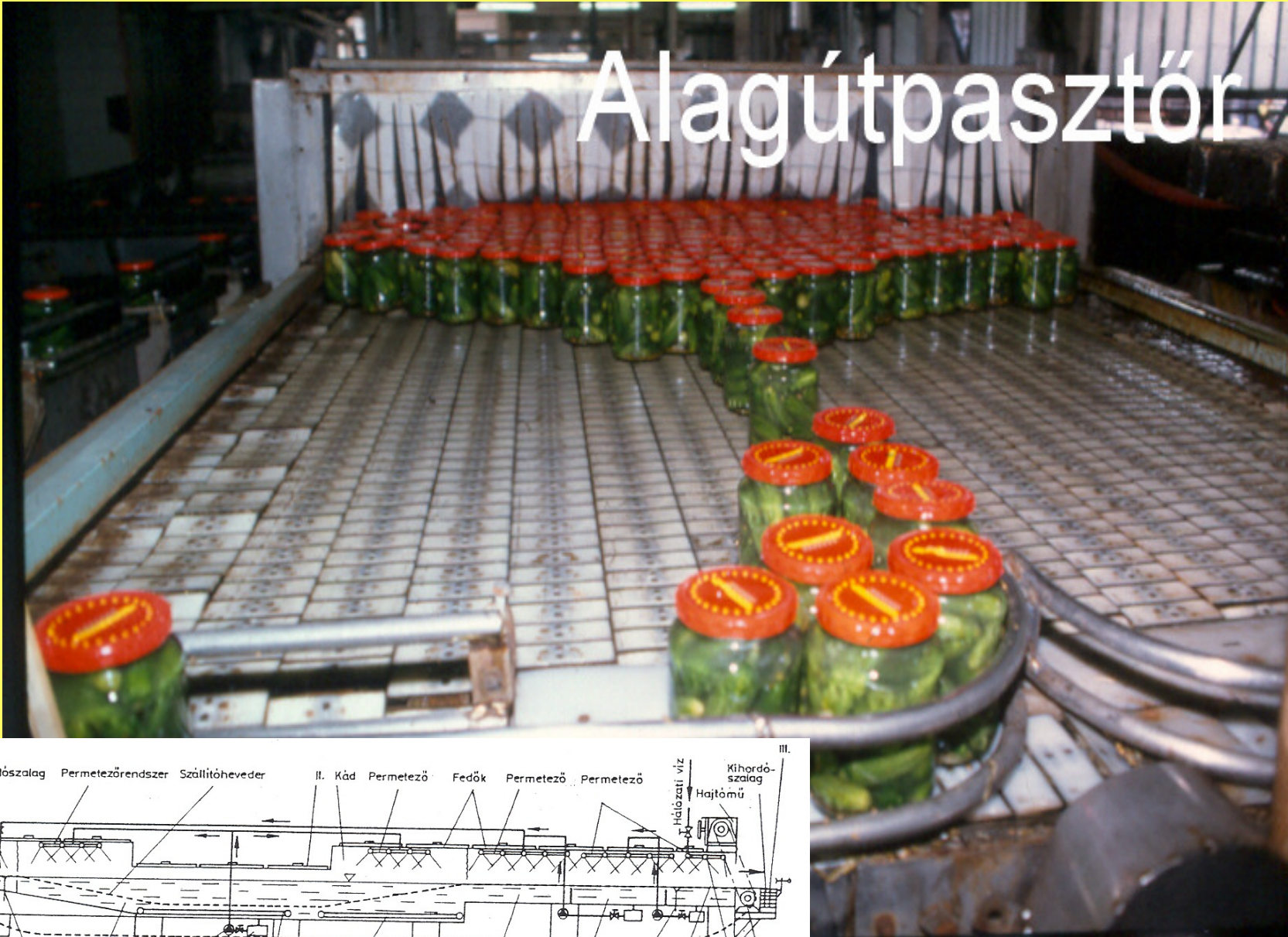

Vibrációs töltő
(uborka üvegbe töltése)

Uborkafeldolgozó vonal

Alagútpasztőr

ALPA-20 típusú alagútpasztőröző

Gyűjtőcsomagolás